

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 28 февруари 2022 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции^{1,2} (ОФИ): четврт квартал на 2021 година

- Во четвртиот квартал на 2021 година, вкупните средства на останатите финансиски институции, достигнаа ниво од 165.579 милиони денари и се зголемија за 7.762 милиона денари на квартално ниво. Структурата на средствата, укажува дека најголемо учество од 65,6% имаат пензиските фондови, а по нив следуваат осигурителните друштва, со учество од 17,7%.
- ✓ Вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ), овој квартал, бележат квартално и годишно зголемување од 4,9% и 19,5%, соодветно, во најголем дел заради повисоките средства на пензиските фондови, при позитивни движења забележани и кај средствата на останатите потсектори на ОФИ.

Табела 1. Вкупни средства/обврски на ОФИ³

	Кв.4 2020	Кв.3 2021	Кв.4 2021	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.4 2021/Кв.3 2021		Кв.4 2021/Кв.4 2020		
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%
1. Останати финансиски институции	138,531	157,816	165,579	7,762	4.9	27,047	19.5	100
1.2 Пензиски фондови	89,585	102,768	108,675	5,907	5.7	19,090	21.3	65.6
1.1 Осигурителни друштва	26,441	29,102	29,377	274	0.9	2,936	11.1	17.7
1.3 Инвестициски фондови	9,135	10,632	11,608	975	9.2	2,472	27.1	7.0
1.4 Други ОФИ	13,370	15,313	15,919	606	4.0	2,549	19.1	9.6
1.4.1 Финансиски друштва	5,205	6,630	7,090	461	6.9	1,885	36.2	4.3
1.4.2 Лизинг друштва	6,275	6,684	6,809	124	1.9	534	8.5	4.1
1.4.3 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	1,891	1,999	2,020	21	1.1	130	6.9	1.2

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² Во август 2018 година е направена ревизија на податоците за првиот квартал на 2018 година заради примената на нова методологија согласно со новиот Прирачник и новото Упатство за монетарна и финансиска статистика на ММФ од 2016 година. Клучни се две промени. Првата се однесува на промената на третманот на финансиските инструменти деноминирани во денари со валутна клаузула, коишто согласно со новата методологија од категоријата „денари“ се прераспределени во категоријата „странска валута“. Втората промена е во прикажувањето на исправката на вредноста на финансиските инструменти, којашто наместо во капиталот се прикажува во рамки на категоријата „останати обврски“. За повеќе информации види на следнава врска:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf.

³ За потребите на ова соопштение, во категоријата „Други ОФИ“ се опфатени: друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Најголемиот дел од **средствата на ОФИ** се вложувања во должнички хартии од вредност⁴ (учество од 49,1%), сопственички хартии од вредност (учество од 26,1%) и валути и депозити (учество од 11,3%). **Обврските на ОФИ** пред сè се однесуваат на техничките резерви на осигурување⁵, како и на капиталните сметки⁶ (учество од 55,1% и 36,7%, соодветно).

Табела 2. Средства/обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, кв. 4 2021

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Други ОФИ	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	165,579		108,675		29,377		11,608		15,919	
Валути и депозити	18,714	11.3	7,776	7.2	6,405	21.8	3,476	29.9	1,056	6.6
Хартии од вредност различни од акции	81,229	49.1	64,791	59.6	12,316	41.9	3,122	26.9	998	6.3
Кредити	11,613	7.0	0	-	189	0.6	1	0.0	11,422	71.8
Акции и останат сопственички капитал	43,265	26.1	35,845	33.0	2,293	7.8	4,988	43.0	138	0.9
Технички резерви на осигурување	2,156	1.3	0	-	2,156	7.3	0	-	0	-
Финансиски деривати	1	-	0	-	0	-	1	-	0	-
Останати средства	5,514	3.3	263	0.2	4,624	15.7	19	0.2	607	3.8
Нефинансиски средства	3,088	1.9	0	-	1,392	4.7	0	-	1,696	10.7
Вкупни обврски	165,579		108,675		29,377		11,608		15,919	
Кредити	8,498	5.1	0	-	16	0.1	0	-	8,482	53.3
Технички резерви на осигурување	91,175	55.1	73,309	67.5	17,865	60.8	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати обврски	5,088	3.1	144	0.1	2,615	8.9	57	0.5	2,271	14.3
Капитални сметки	60,818	36.7	35,222	32.4	8,880	30.2	11,550	99.5	5,166	32.4

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти, на страна на средствата**, кварталниот раст во поголем дел произлегува од повисоките сопственички хартии од вредност (на нерезиденти), при дополнителен придонес и на државните должнички хартии од вредност. Годишниот раст е одраз на истите инструменти, но со поголем придонес на државните должнички хартии од вредност, во однос на сопственичките хартии од вредност. На страна на обврските, кварталната и годишната промена е резултат на повисоките капитални сметки и техничките резерви на осигурување, со поизразен придонес на капиталните сметки.

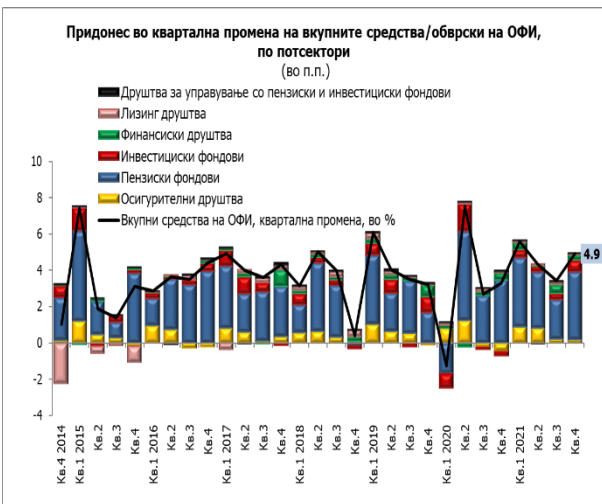
⁴ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции согласно со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

⁵ Техничките резерви на осигурување содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животно осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотното осигурување).

⁶ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

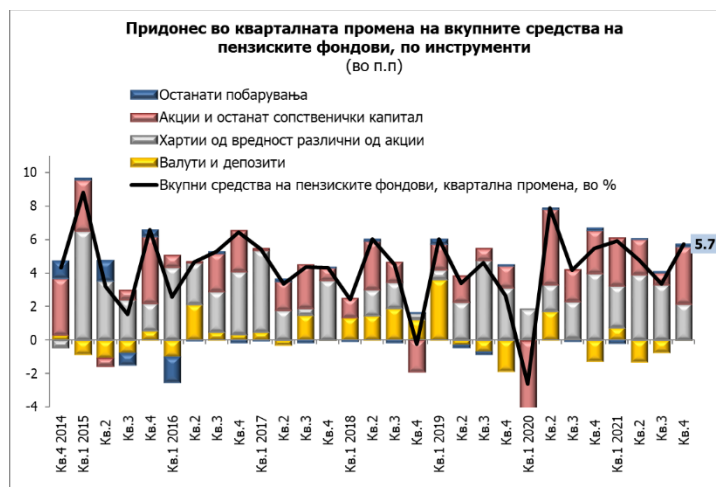
Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- **Вкупните средства на пензиските фондови (задолжителни и доброволни),** на крајот на 2021 година, забележаа раст на квартална и годишна основа од 5,7% и 21,3%, соодветно, којшто во најголем дел се објаснува со зголемените вложувања во сопственички и во државни должнички хартии од вредност. Сопственичките хартии од вредност имаат поизразен придонес кон кварталната промена, а годишната промена во поголем дел се должи на државните должнички хартии од вредност. Валутите и депозитите се единствениот инструмент кај кој е остварен пад на годишна основа. На страната на обврските, кварталниот и годишниот раст главно произлегува од зголемените капитални сметки и техничките резерви.

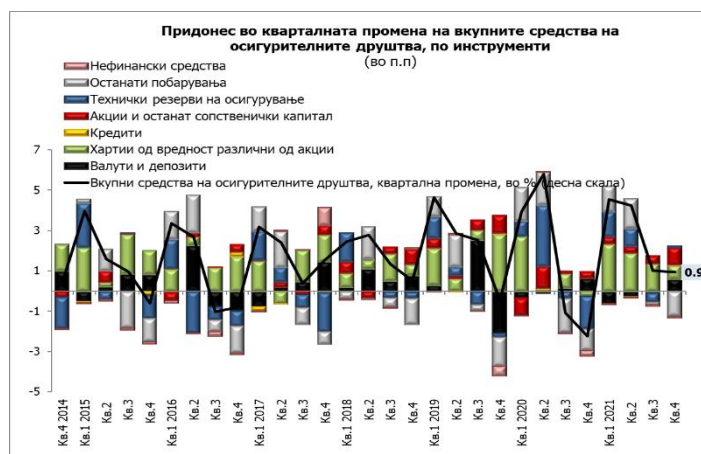

Извор: НБРСМ.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Во четвртиот квартал, **средствата на осигурителните друштва**⁷, бележат мал раст од 0,9%, во споредба со претходниот квартал. Анализирани по инструменти, кварталната промена произлегува од зголемените вложувања во сопственички и државни должнички хартии од вредност, како и од валутите и депозитите, а во услови на пад кај останатите побарувања. Анализирани на годишна основа, растот од 11,1% пред сè се должи на вложувањата во државни должнички хартии од вредност, при позитивен придонес и на вложувањата во сопственички хартии од вредност, техничките резерви на осигурување и останатите побарувања, а во услови на умерено намалување кај валутите и депозитите. На страната на обврските, кварталниот и годишниот раст во поголем дел се должи на повисоките технички резерви на осигурување, како и капиталните сметки.

Извор: НБРСМ.

- **Вкупните средства на инвестициските фондови**^{8,9}, во четвртиот квартал, остварија раст од 9,2% на квартална основа. Главен двигател на растот се инвестирањата во сопственички хартии од вредност, при помал позитивен придонес и на валутите и депозитите. На годишна основа, средствата на инвестициските фондови остварија стапка на раст од 27,1%, пред сè поради зголемените вложувања во сопственички хартии од вредност (на нерезиденти), при дополнителен позитивен придонес и на вложувањата во државни должнички хартии од вредност. На страната на обврските, растот на квартална и годишна основа целосно е резултат на повисоките капитални сметки (пред сè поради сопственичките вложувања и остварената добивка од тековната година).

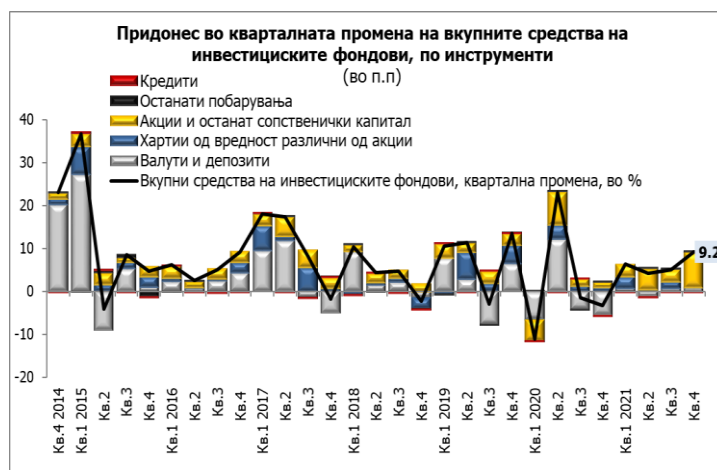
⁷ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотно осигурување и пет за животно осигурување.

⁸ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ), тековно се опфатени дваесет отворени и тринаесет приватни инвестициски фондови, при што НБРСМ ја известуваат триесет и еден фонд.

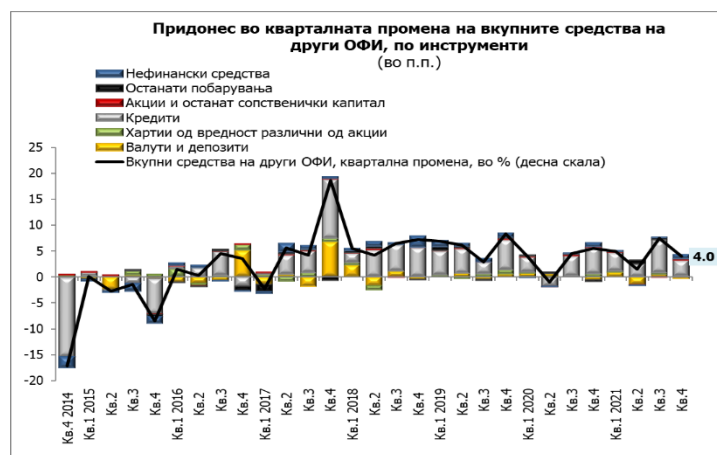
⁹ Заклучно со третиот квартал на 2021 година во сериите на податоци се вклучени два нови инвестициски фонда.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Кварталната и годишната стапка на раст на **вкупните средства на другите ОФИ**^{10,11,12} овој квартал, изнесува 4,0% и 19,1%, соодветно. Заклучно со 31.12.2021 година, вкупната кредитна активност на финансиските и лизинг друштвата, изнесува 11.404 милиони денари (6.351 милиони денари се однесуваат на финансиските друштва, а 5.054 милиони денари на лизинг друштвата). Кварталниот и годишниот раст од 4,2% и 23,4%, соодветно, во поголем дел се објаснува со зголеменото кредитирање на финансиските друштва, главно на домаќинствата. На страната на обврските, обврските врз основа на кредити имаат најголемо влијание кон растот по двете основи, во услови на дополнителен позитивен придонес и на капиталните сметки, пред сè поради добивката од тековната година.

¹⁰ Почнувајќи од првиот квартал на 2014 година, вклучени се податоците за новите известувачи финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг. Во податоците тековно се опфатени дваесет и осум финансиски друштва и седум друштва даватели на финансиски лизинг.

¹¹ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгирира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

¹² Заклучно со третиот квартал на 2021 година во сериите на податоци се вклучени две нови финансиски друштва.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

***

Ревизии на податоци

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за периодот од четвртиот квартал 2020 година до третиот квартал од 2021 година, поради добивање нови, коригирани информации и податоци од известувачите, како и подобар опфат на известувачите. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобрениот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции <http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspix>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetarna_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки: http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 31 мај 2022 година (референтен пресек заклучно со прв квартал на 2022 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).